

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930
404 39 Göteborg

havochvatten@havochvatten.se

REMISSVAR

Remissomgång 2 om förslag till vägledning för prövning av användning av kemiska växtskyddsmedel inom vattenskyddsområden (ärendenummer 2604-15)

Svenskt Vatten företräder vattentjänstföretagen i Sverige. Våra medlemmar är landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag som arbetar för friskt dricksvatten, rena sjöar och hav samt långsiktigt hållbara vattentjänster. Medlemmarna i Svenskt Vatten levererar dricksvatten och tar emot avloppsvatten från cirka 8,5 miljoner anslutna kunder.

Bakgrund

Ett förslag på vägledning skickades ut på remiss hösten 2015. Ett stort antal synpunkter inkom och medförde en omfattande omarbetning av förslaget. HaV och Naturvårdsverket har därför bedömt att det finns anledning att skicka ut vägledningen på en ny remissrunda.

Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 innehåller bestämmelser som innebär att det är förbjudet att utan tillstånd från den kommunala nämnden använda växtskyddsmedel inom vattentäktzon, primär och sekundär skyddszon inom vattenskyddsområde. Tillståndsplikt för användning av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområden kan också gälla enligt lokala vattenskyddsföreskrifter som beslutats med stöd av 7 kap miljöbalken. Naturvårdsverket är skyldig att vägleda kring tillämpningen av NFS 2015:2, och Havs- och vattenmyndigheten är den centrala vägledande myndigheten för arbetet med att inrätta vattenskyddsområden. De båda myndigheterna har ett överlappande ansvar och har därför valt att samarbeta för att ta fram en gemensam vägledning med råd och riktlinjer för just prövning inom vattenskyddsområden.

I vägledningen beskrivs handläggning av ärenden, med beskrivning av hur bedömning görs, hur beslutsstöd används och hur ansökan ska vara utformad.

Svenskt Vattens synpunkter

Svenskt Vatten är positivt till att syftet med vägledningen är att bidra till ett effektivt skydd av vattentäkter, vilket ska säkerställa att råvattnet efter normalt reningsförfarande kan användas för sitt ändamål. Detta betyder att halterna av bekämpningsmedelsrester i råvattnet ska hållas när noll så att särskilda reningssteg för borttagande av bekämpningsmedel inte ska behöva installeras i vattenverket. Dessutom syftar vägledningen till en enklare och mer enhetlig hantering av tillståndsansökningar för användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden. I vägledningen anges att en fördel med tillståndsplikt för användning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden är att det ger kommunen en överblick över vilka bekämpningsmedel som används. Svenskt Vatten anser att en svårighet är att det inte finns svenska laboratorier som är ackrediterade för att analysera alla

bekämpningsmedel som används i Sverige. Det betyder att det inte går att få en heltäckande kunskap om vilka bekämpningsmedel som finns i vattnet. Svenskt Vatten anser att detta är en viktig fråga för Havs- och Vattenmyndigheten att hitta en lösning för.

Svenskt Vatten anser att det är bra att det i vägledningen påpekas att det krävs att verksamhetsutövaren redovisar tillräckliga uppgifter så att myndigheten kan fatta ett välgrundat beslut. I praktiken krävs modellsimuleringar med specifik indata för att identifiera särskilt känsliga områden där risken för läckage av vissa substanser är högre än normalt. En lämplig modell, MACRO-DB, beskrivs i vägledningen. Modellen, som kan användas gratis, är framtagen av SLU och bedömer risken för läckage av bekämpningsmedel från jordbruksmark. Det framhålls att ingen kommun är tvingad att använda MACRO-DB. En miljödom visar dock att kommunen har fog för att kräva underlag i form av beräkningar. Frågan är hur känsliga områden ska kunna identifieras om verktyget inte används. Detta borde klargöras.

Av vägledningen framgår att modellen inte kan användas för att bedöma risken för spridning av glyfosat till ytvatten. Detta är en brist då glyfosat är ett vanligt bekämpningsmedel, som förekommer i både grundvatten och ytvatten. Vidare är användningen av glyfosat ifrågasatt, nu senast på grundval av uppgifter om att ämnet "förmodligen är cancerframkallande"^{1,2}, vilket medfört flera aktiviteter av flera EU-länder för att försöka stoppa dess användning. Det senaste i frågan är att Sverige, Frankrike, Holland och Italien i början på mars stoppade voteringen för att förnya licensen för försäljning av produkten (licensen går ut 30 juni i år) inom EU. Det är positivt att vägledningen föreslår att den tillståndsgivande myndigheten bör vara restriktiv med att medge tillstånd för användning av glyfosat inom primär skyddszon avseende vattenskyddsområden för ytvattentäkter. SLU bör dock fortsätta arbetet med att ta fram alternativ modellering av glyfosat i ytvatten.

Svenskt Vatten

Anna Linusson
VD

Gullvy Hedenberg

¹ <http://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045%2815%2970134-8/abstract>

² <http://www.theguardian.com/environment/2016/mar/08/eu-vote-on-controversial-weedkiller-licence-postponed-glyphosate>